

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Febr. 1875, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning af verkställd granskning af Riksdagens
Justitie-ombudsmans embetsförvaltning.*

Begge Kamrarne hafva till Lag-Utskottet remitterat Justitie-ombudsmannens embetsberättelse för tiden från nästlidne riksdags början; hvarjemte från Första Kammaren öfverlemnats i anledning af remissen utaf berörde berättelse afgifna yttranden; och får Utskottet efter granskning af samma berättelse äfvensom af Justitie-ombudsmannens diaries och registratur, hvilka jemväl blifvit till Utskottet aflemnade, afgifva det i 42 § Riksdags-ordningen föreskrifna utlåtande.

Vid den granskning, som sålunda försiggått, har Utskottet i främsta rummet egnat sin uppmärksamhet åt den redovisning, förenämnda handlingar innefatta i afseende på den tillsyn öfver lagarnes efterlefnad af domare och embetsmän, som inbegripes under Justitie-ombudsmannens väktarekall.

Utskottet har härvid inhemtat, att under år 1874 hafva till Justitie-ombudsmannen inkommit klagomål till ett antal af 77; och då härtill läggas 5, hvilka från föregående år balanserats såsom beroende på vidare behandling, blir antalet af klagomål, som under år 1874 varit under handläggning, 82, bland hvilka 45 funnits böra lemnas utan afseende, 18 efter vederbörandes hörande fått förfalla, 2 återkallats, 10 vid årets slut fortfarande varit under handläggning och 7 föranledt åtal. Ehuru följaktligen endast en obetydlig del af enskildes klagomål befunnits föranleda till laglig beifran, utvisa dock handlingarne, att Justitie-ombudsmannen ej vägrat sin

Bih. till Riksd. Prot. 1875. 7 Saml. 1 Häft.

åtgärd, der den skäligen bort lemnas; och tillvaron af dylika klagomål till omförmälda antal bekräftar, att Justitie-ombudsmannen tillvunnit sig folkets förtroende såsom en tillitsvärd försvarare af frihet och rättvisa.

I fråga härefter om *lagskipningens tillstånd* har Justitie-ombudsmannen, med erinran hurusom det låge i sakens natur, att derutinnan någon anmärkningsvärd förändring under ett års lopp icke kunnat inträffa, hänvisat till de omdömen, han i detta ämne i sina föregående embetsberättelser uttalat. Till utredande af denna fråga torde emellertid redogörelsen för anställda åtal kunna anses innefatta åtminstone något bidrag; och att döma af antalet af de åtal, Justitie-ombudsmannen anhängiggjort, jemfördt med mängden af de mål, som under ifrågavarande tid blifvit vid domstolarne handlagda, torde, med afseende jemväl på den omständighet, att större delen af enskildes klagomål befunnits sakna giltig grund, det tillfredsställande omdöme om rättsskipningens tillstånd i riket kunna uttalas, att domarekorpserna med rättfärdighet och samvetsgrannhet fullgjort sitt ansvarsfulla kall.

I sammanhang med detta ämne har Justitie-ombudsmannen rörande dels den redan genomförda regleringen af häradshöfdingarnes löneförmåner och dels frågan om åtgärders vidtagande för den juridiska bildningens främjande framställt några anmärkningar, hvilka, med hänsyn till det inflytande lösningen af dessa frågor kunna utöfva på *lagskipningens framtid*, torde förtjena särskild uppmärksamhet.

Hvad angår regleringen af häradshöfdingarnes löneförmåner, angifver Justitie-ombudsmannen både de fördelar, som deraf förväntas, och de olägenheter, som befaras. Han synes hysa den öfvertygelse, att de senare, der de verkligen förefinnas och äro af någon betydighet, kunna, utan rubbning i regleringens hufvudgrunder, afhjelpas.

Vid behandlingen af frågan om den juridiska bildningens främjande, fäster Justitie-ombudsmannen synnerlig vikt dervid, att ämnessvennen i rättsvetenskapen samtidigt med inhemtandet af lagfarenhetens teori beredes tillfälle till inblick i dess praktiska tillämpning. Han framhåller vidare att äfven läraren i lagfarenheten göres behof att på nära håll följa gången och skiftningarne i sin vetenskaps praktiska utöfning. Hufvudsakligen ur dessa begge synpunkter förordar Justitie-ombudsmannen inrättandet af en juridisk läroanstalt i hufvudstaden, såsom den plats inom vårt land, der den praktiska lagfarenheten har sitt högsäte och der det jemförelsevis största antalet af lagfarenhetens idkare och utöfvare är samladt. En sådan anstalt, huru den än komme att inrättas, skulle dock alltid betinga anställandet af flere lärare i lagfarenheten än hittills; och af det förökade arbete, som i följd häraf skulle komma att på utvecklingen af rättsteorien nedläggas, förväntar Justitie-ombudsmannen rika frukter genom en välgörande inverkan icke blott ome-

delbart på den juridiska bildningen, utan äfven medelbart på lagstiftningen och lagskipningen.

Med anmärkning, att det hittills varit hufvudsakligen hos domare på landet, som den unge juristen förvärfvat sin praktiska duglighet, har Justitieombudsmannen egnat uppmärksamhet deråt, att då, tillika med göromålens minskning, äfven domarens inkomster i följd af löneregleringen somligstads minskats, det vore uppenbart, att domaren icke nu på lika billiga vilkor, som förut, kunde vara villig för handledning emottaga den unge juristen, och att härigenom detta tillfälle till praktisk utbildning ginge för denne, i synnerhet om han vore obemedlad, i väsendtlig mån förloradt. Af berörda förhållande, som, enligt Justitieombudsmannens åsigt, i längden kunde komma att menligt inverka på rättsskipningen, hemtar Justitieombudsmannen anledning att företrädesvis vid innevarande tidpunkt till Riksdagens allvarliga behjertande hemställa behovet af åtgärder för afhjelpande af bristerna i den juridiska undervisningen.

Något förslag i lagstiftningsväg har Justitieombudsmannen denna gång ej framlagt till Riksdagens pröfning. Deremot har han, på sätt embetsberättelsen närmare upplyser, under sistförflutna året hos Kongl. Maj:t gjort underdåniga framställningar, åsyftande dels afhjelpande af några brister i lagstiftningen angående utsökningsväsendet samt dels fastställande af formulär för ej mindre de så kallade utsökningsdiarierna, än äfven förmynderskaps- och konkursförteckningar.

På grund af hvad här ofvan blifvit anfördt och de granskade handlingarne i öfrigt innehålla har Utskottet icke kunnat undgå att erkänna den sorgfälliga uppmärksamhet, hvarmed han följt de angelägenheter af allmänare vikt, som falla inom området för hans verksamhet; hvarför Utskottet anser sig böra angående Justitieombudsmannens embetsförvaltning i dess helhet uttala det omdöme,

att Justitieombudsmannen genom nit, oväld och skicklighet fortfarande motsvarat Riksdagens förtroende.

Stockholm den 4 Februari 1875.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.